

Koorddansen

Niet alleen de relatie tussen de fiscus en de post is ingewikkeld, ook de invloed van artikel 6 EVRM op boetezaken blijft gecompliceerd. Na de verslechtering van de positie van belastingplichtigen met de ingang van het nieuwe bewijsregime, beweegt het nu weer terug door voor de Inspecteur stringenter bewijsregels voor te schrijven. De Hoge Raad zal moeten blijven koorddansen om de juiste balans te bewaren.

Christa van Hoek

PwC

NLF 2022/1336

Geen belang bij vernietiging in hoger beroep

HR 8 juli 2022, 21/04695, ECLI:NL:HR:2022:1033

Belastingtijdvak 2018

Wetsartikel(en) 26 AWR, 24 IW 1990, 8:70, 8:113 Awb

NFLT-termen uitspraak (beroep bij belastingrechter), bezwaar (rechtsbescherming), beroep bij belastingrechter, gesloten stelsel

Formele relaties

Rechtbank Noord-Holland (niet gepubliceerd): ECLI:NL:RBNHO:2020:11723

Hof Amsterdam: ECLI:NL:GHAMS:2021:3640

TOON BRON

SAMENVATTING

Bij de aanslag IB/PVV 2018 is aan X (belanghebbende) meegedeeld dat een terug te ontvangen bedrag zal worden verrekend met een openstaande belastingschuld.

X heeft tegen die verrekening bezwaar gemaakt. De Ontvanger heeft dit bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

X heeft tegen de uitspraak van de Ontvanger beroep ingesteld. Rechtbank Noord-Holland heeft overwogen dat een op artikel 24, aanhef en lid 1, IW 1990 gegrond besluit tot verrekening niet wordt genomen in de vorm van een voor bezwaar vatbare beschikking, dat uit artikel 26, lid 1, AWR volgt dat beroep bij

de belastingrechter niet mogelijk is, en dat het bezwaar terecht niet-ontvankelijk is verklaard. De Rechtbank heeft het beroep ongegrond verklaard. Hof Amsterdam heeft uit de toepasselijke bepalingen in de AWR en de Awb afgeleid dat de bestuursrechter (belastingrechter) ter zake van een krachtens artikel 24 IW 1990 genomen besluit niet bevoegd is. Het Hof heeft de uitspraak van de Rechtbank vernietigd en de Rechtbank onbevoegd verklaard.

X heeft tegen de uitspraak van het Hof cassatieberoep ingesteld, maar de Hoge Raad verklaart dit ongegrond. De Hoge Raad overweegt hierbij dat X beroep en vervolgens hoger beroep heeft ingesteld met het oog op vergoeding van schade die naar zijn inzicht aan het optreden van de Belastingdienst is toe te rekenen. Zowel ongegrondverklaring van het beroep als onbevoegdverklaring van de Rechtbank stonden in de weg aan een oordeel over vergoeding van die door X aangevoerde schade. Met de door het Hof gekozen vernietiging van de uitspraak op het beroep was geen redelijk belang gediend, aldus de Hoge Raad.

NOOT

Met dagtekening 5 december 2019 is aan belanghebbende voor het belastingjaar 2018 een aanslag IB/PVV opgelegd. Bij deze aanslag is aan belanghebbende medegedeeld dat het uit hoofde van de aanslag terug te ontvangen bedrag van € 212 op grond van artikel 24, aanhef en lid 1, IW 1990 zou worden verrekend met een nog openstaande belastingschuld. Belanghebbende heeft met dagtekening 9 december 2019 bezwaar gemaakt tegen voornoemde verrekening.

Bezwaar en beroep tegen een verrekeningsbeslissing

In tegenstelling tot het in het algemene bestuursrecht gangbare open stelsel van rechtsbescherming, kent het fiscale bestuursrecht een gesloten stelsel van rechtsbescherming. In afwijking van artikel 8:1 Awb kan op grond van artikel 26 AWR slechts beroep worden ingesteld indien het een belastingaanslag of een voor bezwaar vatbare beschikking betreft. Nu een verrekening ex artikel 24 IW 1990 niet heeft te gelden als belastingaanslag, is dan dus de vraag of deze kwalificeert als voor bezwaar

vatbare beschikking. Ook dit is niet het geval. De IW 1990 is immers geen belastingwet (artikel 2, lid 1, onderdeel a, AWR), zodat artikel 26 AWR geen toepassing vindt. Daarenboven kan belanghebbende in dit geval ook niet terugvallen op het algemene bestuursrecht, nu artikel 1, lid 2, IW 1990 expliciet bepaalt dat onder andere hoofdstuk 6 en 7 Awb (bezwaar en beroep) niet van toepassing zijn op de IW 1990.

Tegen voornoemde verrekening staat dus geen bezwaar en beroep open. Dat het bezwaar van belanghebbende door de Ontvanger niet-ontvankelijk is verklaard is dan ook geenszins verrassend te noemen. Toch heeft belanghebbende beroep aangetekend bij Rechtbank Noord-Holland. Ook Rechtbank Noord-Holland komt vervolgens tot het oordeel dat een besluit tot verrekening niet wordt genomen in de vorm van een voor bezwaar vatbare beschikking en dat om die reden het bezwaar terecht niet-ontvankelijk is verklaard. Belanghebbende had zich moeten wenden tot de civiele rechter.

Dictum

Op grond van artikel 8:70 Awb kan de rechter in zijn uitspraak oordelen tot onbevoegdverklaring, niet-ontvankelijkverklaring, gegrondverklaring of ongegrondverklaring (het dictum). In casu heeft Rechtbank Noord-Holland het beroep van belanghebbende ongegrond verklaard. In hoger beroep komt Hof Amsterdam echter tot het oordeel dat dit onjuist is. Zoals hiervoor is uiteengezet staat tegen de verrekeningsbeslissing ex artikel 24 IW 1990 geen bezwaar en beroep bij de bestuursrechter of belastingrechter open. Belanghebbende had zich tot de civiele rechter moeten wenden. Hof Amsterdam komt dan ook tot het oordeel dat Rechtbank Noord-Holland in het dictum niet tot een ongegrondverklaring van het beroep had moeten komen, maar tot een onbevoegdverklaring. Het Hof komt dan ook tot een vernietiging van de uitspraak van de Rechtbank en verklaart de Rechtbank en zichzelf voorts onbevoegd.

Cassatie

In cassatie komt de Hoge Raad tot het oordeel dat vernietiging van een door de voorgaande rechter gedane uitspraak wegens een (vermeende) mislag in het dictum,

slechts aangewezen is indien de belangen van de appellant daarmee kunnen worden gediend. Dit zal in het algemeen niet snel het geval zijn indien het oordeel van de rechter had moeten strekken tot onbevoegdverklaring in plaats van tot ongegrondverklaring. Immers, niet valt in te zien op welke wijze een dergelijke correctie van het dictum enig belang van een appellant kan dienen.¹ In casu heeft belanghebbende beroep en hoger beroep ingesteld, omdat hij van mening was dat hij recht had op een vergoeding van zijn schade nu deze schade zijns inziens aan het optreden van de Belastingdienst toe te rekenen viel. Zowel een ongegrondverklaring als een onbevoegdverklaring leidt ertoe dat belanghebbende geen toewijzing van zijn vordering tot schadevergoeding hoeft te verwachten. Om die reden is naar het oordeel van de Hoge Raad dan ook geen redelijk belang gediend met de door het Hof gekozen vernietiging van de uitspraak op beroep.²

Hoe het ook zij, tot een gegrondverklaring van het cassatieberoep leidt een en ander niet. Na cassatie zou het hoger beroep immers slechts ongegrond kunnen worden verklaard. Daarmee zou de uitspraak in eerste aanleg, inhoudende de ongegrondverklaring van het beroep in eerste aanleg, moeten worden bevestigd. Van enig te dienen redelijk belang is met een gegrondverklaring van het cassatieberoep dan ook geen sprake.³ Dit oordeel lijkt me niet meer dan terecht.

Overigens zij terzijde opgemerkt dat het mijns inziens verstandig was geweest als belanghebbende in deze zaak vooraf advies had ingewonnen van een deskundige. De gepubliceerde uitspraken van het Hof en de Hoge Raad geven hier geen blijk van. Een procedure van bezwaar tot aan cassatieberoep had daarmee wellicht voorkomen kunnen worden. Immers, van meet af aan was glashelder dat een dergelijk traject geen nut had, nu tegen de verrekeningsbeslissing ex artikel 24 IW 1990 helemaal geen bezwaar en beroep openstaat.

Fleur Kossen

FT-advocaten / Radboud Universiteit Nijmegen

¹ R.o. 3.1.

² R.o. 3.2.

³ R.o. 3.3.